

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN TE OOSTENDE - XII : HET LEOPOLD II - MONUMENT
OP DE ZEEDIJK

De vroegste plannen om Leopold II, weldoener van Oostende te Oostende met een monument te eren, dateren van kort na zijn overlijden in 1909.

Bij zijn leven stond zijn portretbuste in een naar hem genoemd salon in het kursaal. Dit beeldhouwwerk, door VINCOTTE, bevindt zich nu in het Heemkundig Museum, in de afdeling "portrettengalerij".

Het zou pas na W.O. II zijn dat men van de plannen voor een standbeeld werk ging maken. Het was de toen beroemde beeldhouwer Alfred COURTENS die de opdracht toegewezen kreeg.

Het monument werd in 1931 opgetrokken tegen de verbindingsbrug domein Kon. Villa - Koninklijke galerijen, in de Oostendse volksmond gekend als de "Drie Gapers". De middelste van de drie doorgangen werd aan de zeezijde toegemaakt en daartegen kwam dan het monument.

Het monument heeft een belangrijk architecturaal gedeelte dat grosso modo bestaat uit een volumineuze opgaande zuil, met links en rechts twee horizontale basementen. Aldus bekomen we de vorm van een soort dubbel-L-monogram (2 van elkaar afgewende L's).

Bovenop, in brons, Leopold II in militair uniform, te paard gezeten, kijkend over de indeloze Noordzee.

Onderaan links een meer dan levensgrote beeldengroep, eveneens in brons, voorstellende "Dank van de Congolezen t.o.v. Leopold II om hen te hebben bevrijd van de slavernij onder de Arabieren". Rechts, een tegenhanger, voorstellende "Hulde van de Oostendse vissersbevolking". Het zijn twee beeldengroepen die nu wat overdreven sentimenteel aandoen.

Echte Oostendenaars weten dat de visser die vooraan op het schip staat in de rechter beeldengroep, de "sterkste man van Oostende" is. Wie het niet wist moet zich zelf maar eens gaan overtuigen.

In dat bloemenprieeltje ervoor (sinds enkele jaren toegelegd met prozaïsche tegels) een pathetische fakkeldragende figuur.

Het is opvallend dat het architecturaal gedeelte, het werk van de beeldhouwer's broer Herman, modern aandoet : het zit volledig in de art-décosfeer van toen. De beeldengroepen zijn achter meer academisch traditioneel. Wat wel mooi is, is de opgaande lijn die vanuit de beeldengroepen gaat tot aan de ruitersfiguur.

X X X

BEELDHOUWER ALFRED COURTENS

Alfred Courtens werd te Brussel geboren op 27 juni 1899, als zoon van de befaamde Dendermondse kunstschilder Frans Courtens. Na de lagere school te hebben voltooid, ging Alfred de lessen volgen in de beeldhouwkunst aan de Koninklijke Academie van Antwerpen, waar hij samen op de banken zat met Rik Wouters, Eugène Canneel, Marcel Rau, Oscar Jespers, Rotsaert, Wijnants, Beernaert en vele andere. Hij was een leerling van Charles Van der Stappen en Theo Vincotte. Behaalde reeds op jeugdige leeftijd de eerste prijs Godecharle in 1914, nam deel aan de triennale salons sinds 1907 en werd later professor aan de Akademie van Dendermonde.

Vele borstbeelden zijn van zijn hand, waaronder die van de heer Adaeti, Japans ambassadeur te Brussel in 1925; Minister Jan Van Houtte, Minister Kamiel Gutt; Professor Nolf; Koningin Astrid te Stockholm; Koning Leopold III in de Rijksuniversiteiten van Gent en Luik en dat van de Nationale Bank van België; Koning Boudewijn in brons op het stadhuis van Brugge; Koningin Fabiola, en vele andere. Onder de monumenten vernoemen wij naast dat van Koning Leopold II te Oostende : Generaal Jacques te Diksmuide; Koningin Astrid te Kortrijk; het Leie-monument te Kortrijk; Omer Lefèvre te La Louvière; dit van de gesneuvelden te Sint-Gilles (Waas); dit van de gesneuvelden op het militair kerkhof te Dendermonde en Peter Benoit te Harelbeke. Ook heeft hij het monument gebeeldhouwd voor zijn vader, kunstschilder Frans Courtens, in diens geboorteplaats Dendermonde. Zijn hoofdwerk is ongetwijfeld het ruitersstandbeeld van koning-soldaat Albert I op de kunstberg te Brussel. Met deze bekroning van gans zijn oeuvre is hij begonnen in 1940. Het werd in 1950 ingehuldigd.

Alfred Courtens heeft eveneens meegewerkt aan de voltooiing van de eeuwfeestpaleizen te Brussel. De gedenkzuil opgericht te Hertain uit erkentelijkheid aan het Britse leger is van zijn hand in samenwerking met zijn broer-architect Herman. Verder hebben wij de ingang van de Gesu-kerk te St.-Joost-ten-Node, aan de Koningsstraat, waar hij de 12 beelden van de apostelen van deze van het O.L.V.-beeld heeft gebeeldhouwd.

X X X

Het monument werd onthuld op zondag 19 juli 1931 in aanwezigheid van het vorstenpaar Albert & Elisabeth, van Prinses Clementina en haar zoon Napoleon, en van een eindeloze lijst hoogwaardigheidsbekleders.

De plechtigheid ging gepaard met optochten van schoolkinderen & oudstrijders, een vlaggendéfilé, en een patriottisch concert in het kursaal.

Daar werd de cantate "Feestzang" van TOUSSAINT DE SUTTER onder diens leiding uitgevoerd.

Het was natuurlijk ANTONY die de fotoreportage verzorgde.

ICONOGRAFIE

Voornamelijk prentkaarten.

PLECHTIGHEDEN :

Elk jaar, in de zomer, brengen de oud-kolonialen nog een bloemenhulde aan het monument, alsook aan het memoriaal Justin MAELFEYT in het Leopoldpark.

N. HOSTYN

IN DIT NUMMER :

- blz. 2 : G. BILLIET : A. Stracké (6) Handelskamer (5)
- blz. 8 : N. HOSTYN : Vergeten Oostendse kunstschilders
- blz. 10 : J. SURMONT : De Vlaamse burgerij weerspiegelt in de Oostendse literatuur
- blz. 14 : R. HOSTYN : Orgels in groot-Oostende : Sint-Katharinakerk
- blz. 15 : M. BOUSSY : Syndicale Kamer van beroepsmuzikanten te Oostende
- blz. 21 : N. HOSTYN : Een voorloper in De Oostendse kunstakademie (1)
- blz. 25 : E. SMISSAERT : Een nieuw tijdschrift over de historische kartografie
- blz. 27 : N. HOSTYN : Monumenten te Oostende